

Migren tedavisinde tamamlayıcı tıp uygulamaları

Prof. Dr. Muhammet Gökhan Turtay
Hipnoterapist
İnönü Üni Tıp Fak Acil Tıp AD

Tanım

› **Tamamlayıcı** → Hastayı ve aileyi destekleyen, ana tıbbi tedavilerle birlikte kullanılan tedavileri

› Prensipler

- Kanıtlara göre uygulanmalı
- Kişiyi odaklanılmış, ilişki temelli bir bakım olarak uygulanmalı
- Sağlık ve iyileşmeyi teşvik etmek için tüm uygun tedavi yaklaşımları kullanılmalı
- Bazı uygulamalarda, klinisyen bir danışman olarak çalışmalı
- Zamanla bazı tamamlayıcı tıp uygulamaları → Ana tıbbın bir parçası haline gelebileceği

Migren

- › 4-72 h süren, aktiviteyle kötüleşen; fotofobi, fonofobi, bulantı ve/veya kusma ile ilişkili; şiddetli, tek taraflı, nabız gibi atan baş ağrıları ile karakterize, tekrarlayan
- › Tanı → Öykü ve FM ile klinik olarak (Diğer nedenleri dışlamak için ek testlerle)
- › İlaç seçenekleri, yan etkiler, sınırlı etkinlik, hastanın tercihi, komorbiditeler, hamilelik ve emzirme → Migren hastalarının % 82'sinin alternatif tedaviler aradığı *
- › Migrende tamamlayıcı tıp uygulamaları konusunda**
 - Sağlıkçıların yaklaşık % 85'inin yeterince bilgili Ø
 - Tek başına ve ilaçlarla birlikte faydalı olabileceği

* Wells RE, et al. *Complementary and Integrative Medicine for Neurologic Conditions*. Med Clin N Am 2017.

** Patel PS, et al. *Complementary and Integrative Health Treatments for Migraine*. J Neuro Ophthalmol 2019.

TOTM (Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Merkezi)

 İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
TURGUT ÖZAL
TIP MERKEZİ

 GELENEKSEL ve TAMAMLAYICI TIP
UYGULAMA YÖNTEMLERİ

 Turgut Özal Tıp Merkezi
GETAT
Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp
Uygulama ve Araştırma Merkezi

OZON

FİTOTERAPİ

HİRUDO TERAPİ (SÜLÜK)

MEZOTERAPİ

AKUPUNKTUR

MAGGOT TERAPİ (LARVA)

HİPNOZ

PROLOTERAPİ

KUPA TERAPİ (HACAMAT)

Migrende tamamlayıcı tıp uygulamaları

- › Migrende en güçlü kanıtları olan farmakolojik olmayan tedavi seçenekleri
 - Yaşam tarzı (Uyku, diyet, egzersiz,...)
 - Zihin-beden uygulamaları
 - Akupunktur
 - Takviyeler

Yaşam tarzı

- › Yaşam tarzı faktörleri → Migren ataklarını etkileyebilir
- › Bazı yiyecekler, diyetler ve egzersiz → Tetikleyebilir veya iyileştirebilir
- › Obezite → Migrenin epizodikten, kronik hale dönüşme riskini ↑
- › Kaçınılması gerekenler → Tiramin, aspartam, monosodyum glutamat, çikolata ve bazı alkoller içeren yiyecekler

Yaşam tarzı

- › Yaşam tarzı faktörlerini düzenlenmesi → Migren sıklığına olumlu etkileri
 - Düzenli öğünler; yemek zamanını kaçırmamak veya geciktirmemek
 - Gün boyu kafeinsiz içeceklerle hidrasyon
 - Her gece düzenli uyku programı
 - Düzenli egzersiz
- › Egzersiz
 - Etkili olması için → 8 hafta boyunca, haftada 3 kez, en az 30-60 dak
 - Faydalarını gösteren bazı çalışmalara rağmen tek başına egzersizin, migreni önlediğine dair veriler yetersiz

Yaşam tarzı

› Eğitim

- Migreni azaltmada çok yardımcı ve önemli
- Ağrı kesici ilaçları haftada 2-3 günden fazla olmayacak şekilde sınırlamak
- İlacı baş ağrısının hemen başlangıcında almak
- Uyku ve egzersizle ilgili eğitimler

Zihin-beden uygulamaları

- › Stres, migren için bildirilen 1 numaralı tetikleyicisi *
- › Stresi hedefleyen tedaviler → Migren sıklığını azaltmada ve ek başa çıkma davranışları oluşturmada özellikle faydalı olabilir
- › Migren, çocuklarda okul yılı içinde daha sık görülür ve sık migreni olan çocuklarda okul geçmişi araştırılmalı

* Peroutka SJ. What turns on a migraine? A systematic review of migraine precipitating factors. Curr Pain Headache Rep 2014.

Zihin-beden uygulamaları

- › Migrenin → Çeşitli psikiyatrik rahatsızlıklarla (Depresyon ve anksiyete gibi) birlikte görülmesi ve stresle tetiklenmesi
- › İlaça dirençli, çocuklarda ve hamilelerde ilaçsız tedavi için veya ilaç kontrendikasyonları durumunda uygun
- › Ağrıyı hafifletmek için narkotik olmayan bir seçenek olup yan etkileri ↓
- › Terapist eksikliği ve maliyetleri nedeniyle kullanımları ↓
- › Migrenin önlemesine yönelik → **Davranışsal müdahaleler**

- Matsuzawa Y, et al. Barriers to behavioral treatment adherence for headache: an examination of attitudes, beliefs, and psychiatric factors. *Headache* 2019.
- Gewirtz A, et al. Adherence to behavioral therapy for migraine: knowledge to date, mechanisms for assessing adherence, and methods for improving adherence. *Curr Pain Headache Rep.* 2019.

Zihin-beden uygulamaları

- › **Davranışsal müdahaleler** → Migreni önlemede kanıt düzeyi A
 - BDT (Stres yönetimi ve başa çıkma becerileri içeren)
 - Biofeedback (Gevşemeli termal ve elektromiyografik)
 - Gevşeme eğitimi
 - Sempatik aktivasyonu ve ağrı sürecini ↓
 - Otojenik eğitim, progresif kas gevşeme eğitimi, diyafram nefesi, klavuzlu imgeleme, meditasyon ve hipnoz → Migren önlenmesinde
 - Orta büyüklüğünde bir etkinliğe sahip (BDT ve Biofeedback ile karşılaştırıldığında)

Zihin-beden uygulamaları

- › **Meditasyon ve Yoga** → Migren için faydalı olabileceğine dair kanıtlar *
- › Meditasyon → Dikkat kapasitesini, öz farkındalığı ve duygusal düzenlemeyi geliştirmeyi amaçlayan bir zihinsel teknik türü
- › Yoga → Hint felsefesinden türetilmiş ve belirli fiziksel duruşlar, nefes teknikleri, meditasyonların bir kombinasyonu
 - Kardiyak otonomik dengede düzenleme (Vagal tonusun ↑ ve sempatik aktivitede ↓)
 - Bilişsel ve duygusal mekanizmalar (Stres ↓, ...)
 - Ağrı üzerine olumlu etkileri mevcut

* Wells RE, et al. Complementary and Integrative Medicine for Neurologic Conditions. Med Clin N Am 2017.

Zihin-beden uygulamaları

- › **Hipnoz** → Telkine yanıtın arttırılması ve çevresel farkındalığın azaltılması ile yüksek bir odaklanmanın olduğu bir bilinç durumu
- › **Hipnoterapi** → Belirli duygusal, psikolojik veya fiziksel sorunları içeren durumlarda terapötik amaçlar için kullanılan tamamlayıcı bir müdahale
- › Tedavi etkinliği → Ulusal Sağlık Teknolojisi Değerlendirme Paneli ve Amerikan Psikoloji Derneği önerileriyle belirlenmiş
- › 18. yüzyıldan beri ağrı tedavisi için kullanılmakta
- › Migrende → Yan etki olmaksızın baş ağrısı aktivitesi, ilaç kullanımı ve yaşam kalitesi üzerine olumlu etki *

* Flynn N. Systematic review of the effectiveness of hypnosis for the management of headache. Int J Clin Exp Hypn 2018.

Zihin-beden uygulamaları

- › Reuben Pecarve'nin Hipnotik Migren Tedavisi (Yeniden kablolama)
- › **Migrende Hipnoterapi Akışı**
 - Kazancı Kollayan
 - Kollayanı (Bilinç altı) Anlayan
 - Anlayanın (Bilinç) Kolladığı
 - Kollayanın Kazandığı
 - Kazancın Getirdiği → Remisyon

Zihin-beden uygulamaları

- › İlaça zayıf yanıt veren veya kontrendikasyonları olan hastalar için daha önemli...
- › Akupunktur ve hipnoterapinin tek başına migren baş ağrılarının tedavisinde etkili olduğu *

* Tastan K, et al. A Comparison of the Efficacy of Acupuncture and Hypnotherapy in Patients With Migraine. Int J Clin Exp Hypn 2018.

Akupunktur

- › Hastalıkların, vücuttaki enerji dengesizliğine bağlı geliştiğı teorisine dayanan eski bir Çin tedavi yöntemi
- › Vücuttaki akupunktur noktalarına (enerji meridyenleri boyunca belirli noktalara) iğnelerin uygulanmasıyla tıkanmış enerjinin → Salınmasına (Çince'de "Qi") yol açılması ve böylece enerji dengesizliği düzenlenmesi

Akupunktur

- › Kanıtlar → Migrenli yetişkinlerde yararlı bir tedavi olabileceği
- › Migren tedavisinde potansiyel bir rolü
- › Yan etki ↓ (ilaç tedavilerine göre)
- › Semptomlarda azalma görmek için en az 6-8 seans gerekli

- Coeytaux RR, et al. Role of acupuncture in the treatment or prevention of migraine, tension-type headache, or chronic headache disorders. Headache 2016.
- Xu J, et al. Acupuncture for migraine without aura: a systematic review and meta-analysis. J Integr Med 2018.

Takviyeler

- › Vitaminler, mineraller ve bazı bitkiler baş ağrısını önlemeye yardımcı...
- › Yan etkiler ?
- › İlaç etkileşimleri ?
- MIG-99 (Feverfew, Yabani papatya) [Tanacetum parthenium], magnezyum ve riboflavin (B2 vitamini) → Kanıtı düzeyi B
- Koenzim Q 10 → Kanıtı düzeyi C
- Petasites hybridus (butterbur) → Kanıtı düzeyi A (Ancak hepatotoksitesi nedeniyle kullanımına ilişkin öneri geri çekildi)
- Piridoksin (B6 vitamini), melatonin, omega-3 balık yağı, D vitamini ve bazı kombinasyonların (Folik asit / B6 / B12 gibi) → Kanıtı düzeyi ↓

Supplements for migraine prevention				
Oral Supplement	AAN Grade of Evidence for Migraine Treatment ¹	Typical Recommended Dose or Frequency for Migraine	Potential Side Effects ²	Comments
MIG-99 (Feverfew extract)	B	6.25 mg 3 times/d	Arthralgia, oral ulcers	• Avoid in pregnancy (can cause uterine contractions)
Magnesium citrate ³	B	400-600 mg daily	Soft stools, diarrhea, flushing	• May be more beneficial for migraine with aura or menstrual migraine • Gastrointestinal side effects may be helpful for those with constipation • Safety during pregnancy is debated (see article for details) ¹⁴ • Renal failure should prohibit the use of magnesium
Riboflavin (vitamin B2)	B	400 mg daily	Diarrhea, polyuria, bright yellow urine	—
Coenzyme Q10 (CoQ10)	C	100 mg 3 times/d	Anorexia, dyspepsia, nausea, diarrhea, rash	—

¹ American Academy of Neurology (AAN) Guidelines: A, strongest evidence; C, least strong evidence.
² If problems with diarrhea while on magnesium citrate, magnesium glycinate formulation may be better tolerated.

Yeni cihazlar ve tedavi seçenekleri

- › Transkraniyal manyetik stimölasyon
- › Transkutanöz elektriksel sinir stimölasyonu

- Puledda F, et al. An update on non-pharmacological neuromodulation for the acute and preventive treatment of migraine. *Headache* 2017.
- Starling AJ, et al. A multicenter, prospective, single arm, open label, observational study of sTMS for migraine prevention (ESPOUSE Study). *Cephalalgia* 2018.

Diğer uygulamalar

› Masaj, kayropraktik

- Hastalarda baş ağrısı ile birlikte boyun ağrısı → Masaj veya kayropraktik manipölasyonlar semptomları ↓
- Ancak masaj tipik olarak migrende önerilen bir tedavi değil (Kanıt düzeyi ↓)
- Kayropraktik için → Çalışmalar yetersiz

› Kupa uygulaması (Hacamat)

- Migren ve tüm ağrılarda kullanılmakta
- Migrende dahil baş ağrılarında etkinliğinin gösterilemediği * veya faydalı **
- Çalışmalar yetersiz

* Al-Hashelet JY, al. Use of traditional medicine for primary headache disorders in Kuwait. The Journal of Headache and Pain 2018.

** Ersoy S, et al. Continue or stop applying wet cupping therapy (al-hijamah) in migraine headache: A randomized controlled trial. Complementary Therapies in Clinical Practice 2020.

Teşekkür ederim...